

Майстренко А. С.,
аспірантка кафедри фінансового аналізу та аудиту,
Державний торговельно-економічний університет
Науковий керівник – д.е.н., проф., Назарова К. О.

ОСОБЛИВОСТІ ОБЛІКОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АНТИКОРУПЦІЙНОГО АУДИТУ КОМПАНІЙ

Облікове забезпечення антикорупційного аудиту компаній є ключовим інструментом зниження рівня сприйняття корупції та забезпечення економічної безпеки країни. Є підстави погодитися з Василішиним С.І. «Саме поняття економічної безпеки, яке в рамках окремої науки отримало назву «екосестейт», покликане займатися визначенням загроз економіці, їх джерел, потужності і спрямованості, з'ясуванням їх сутності, розробки заходів їх нівелювання» [1, с.12]. В умовах євроінтеграційного напрямку розвитку України, зростає вимога до прозорості фінансової звітності компаній та її відповідності міжнародним та європейським стандартам. Адже це є важливим критерієм доброчесності та відкритості для інвесторів, аудиторів та регуляторних органів. Відповідність вимогам європейського законодавства дозволяє полегшити інтеграцію українських компаній до європейського ринку. Таким чином, облікове забезпечення є ключовим інструментом для виявлення корупційних дій та фінансових маніпуляцій. Чим прозоріше фінансова звітність компаній, тим нижче рівень сприйняття корупції, тобто покращення якості бухгалтерського обліку та аудиту знижує рівень сприйняття корупції. До основних функцій облікового забезпечення в антикорупційному аудиті відноситься:

1. *Збір та систематизація даних*: впорядкування всіх фінансових операцій: доходів, витрат, банківських транзакцій, усіх операції з активами, позиками, фінансуванням, платежами постачальникам та інші, що дає можливість аудиторам отримати повну картину щодо діяльності компанії.
2. *Контроль фінансових потоків*: дає можливість відслідковувати грошові потоки компанії, виявляти підозрілі операції, які можуть свідчити про корупційні дії.

3. Документування операцій: гарантує, що всі фінансові операції відображаються у звітах у відповідності до встановлених міжнародних, європейських та національних стандартів, даючи можливість аудиторам перевірити обґрунтованість кожної операції та виявити можливі відхилення, які можуть свідчити про корупційні дії.

4. Забезпечення прозорості звітності: створення чіткої, прозорої та достовірної фінансової звітності, яка дає можливість виявити шахрайські або корупційні дії в роботі компаній.

5. Забезпечення відповідності нормативно-правовим вимогам: дотримання законодавчих, нормативних та антикорупційних вимог допомагає уникнути корупційних ризиків, корпоративного шахрайства та штрафів на підприємствах.

Розвиток облікового забезпечення антикорупційного аудиту стикається з низкою викликів, які можуть вплинути на ефективність боротьби з корупцією та впровадження міжнародних стандартів [2]. До них відносяться:

1. Відсутність відповідних кадрів: низький рівень кваліфікації персоналу, недостатня обізнаність працівників щодо новітніх технологій і методологій контролю, відсутність досвіду роботи з міжнародними стандартами фінансової звітності (МСФЗ) та антикорупційними інструментами, призводить до недоліків в обліку та виявленні корупційних схем. Відсутність спеціалізованих навчальних програм також ускладнює адаптацію до нових вимог європейського законодавства.

2. Недостатній розвиток внутрішніх систем контролю: системи внутрішнього контролю багатьох компаній є недостатньо розвиненими, що призводить до неможливості виявлення корупційних складових у фінансових операціях, що дозволяє корупційним схемам залишатися непоміченими. Відсутність автоматизованих систем моніторингу в багатьох компаніях збільшує ризик людських помилок і залишає простір для фінансових маніпуляцій.

3. Низький рівень прозорості управлінських процесів: багато компаній мають низький рівень прозорості у прийнятті управлінських рішень та веденні фінансової звітності, що ускладнює можливість виявлення порушень та

запровадження ефективного аудиту, що, в свою чергу, перешкоджає виявленню корупційних схем та маніпуляцій.

4. Політичні та економічні фактори: політичні кризи та нестабільність в країні, відсутність послідовної політики у сфері боротьби з корупцією та фінансового контролю, уповільнюють процес впровадження антикорупційних стандартів. Боротьбу з корупцією на нижчих рівнях ускладнює безпосередня залученість до корупційних схем політичної еліти. У таких умовах облікове забезпечення та аудит постійно стикаються з опором та відсутністю підтримки з боку керівництва компаній та уряду.

Нестабільність політичної та економічної ситуації в країні, разом із недоліками в кадровому забезпеченні та розбудові внутрішніх систем контролю, прозорості управлінських процесів, створюють серйозні перешкоди на шляху до ефективного розвитку облікового забезпечення антикорупційного аудиту компаній в умовах євроінтеграції. Тому саме запровадження новітніх технологій та стандартів, створення відповідної культури прозорості та підзвітності на всіх рівнях компаній та держави, призведе до зниження рівня сприйняття корупції та унеможливлення корупційних проявів.

Література

1. Василішин С.І. Обліково-аналітичне забезпечення в системі ризиків та загроз економічної безпеки аграрних підприємств України: монографія / С.І. Василішин; Харків. нац. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва. – Харків: Друкарня Мадрид, 2020. – 419 с.

2. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг. URL: <http://surl.li/asscoq>.

3. «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»: Закон України № 996-XIV від 03.09.2024, зі змінами і доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>.

4. Мних Є.В. Контроль у системі інноваційного менеджменту підприємства: монографія / [Є.В. Мних, С.В. Бардаш, В.П. Міняйло та ін.]; за ред. Є.В. Мниха. – К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2011. – 452 с.